

PËRMBLEDHJE E DËGJESËS PUBLIKE

Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrative-Territoriale

Qarku Dibër | 22 Maj 2026

1. Konteksti dhe kuadri i dëgjësës

Dëgjesa publike e Qarkut Dibër u zhvillua më 22 maj 2026 në Peshkopi, në kuadër të konsultimeve parlamentare për reformën administrative-territoriale. Diskutimi u organizua rreth funksioneve, shërbimeve, kompetencave, territorit, qeverisjes dhe financave vendore, duke reflektuar problematika dhe propozime nga bashkitë Dibër, Bulqizë, Mat dhe Klos, si dhe nga zona me veçori të forta historike, kulturore, malore dhe ekonomike.

2. Qeverisja vendore dhe përfaqësimi

Gjetje kryesore

- Modeli i qeverisjes vendore në Qarkun Dibër u vlerësua kryesisht në raport me dy elementë: afërsinë reale të shërbimit me qytetarin dhe aftësinë e territorit për t'u përfaqësuar në vendimmarrje.
- U evidentuan qëndrime të ndryshme mbi efektet e reformës së vitit 2014: një pjesë e diskutimeve e pa reformën si bazë për administrim më të konsoliduar dhe investime më të mëdha, ndërsa një pjesë tjetër e lidhi atë me largim të shërbimeve, dobësim të përfaqësimit dhe rritje të distancës nga qytetari.
- Territori malor, relievi i thyer, largësitë midis fshatrave dhe qendrave bashkiake, si dhe kostoja e aksesit në shërbime u paraqitën si faktorë që duhet të kenë peshë të veçantë në çdo vlerësim të modelit territorial.
- Njësitë administrative u identifikuan si pika kontakti të nevojshme për qytetarin, por u theksua se roli i tyre aktual mbetet i kufizuar në përfaqësim dhe vendimmarrje.
- U kërkua që çdo diskutim për ndryshime territoriale të marrë në konsideratë jo vetëm madhësinë dhe popullsinë, por edhe funksionalitetin e territorit, identitetin lokal, mundësinë e aksesit dhe strukturën reale ekonomike të zonave.

Gjetje dytësore

- Për Bashkinë Bulqizë u paraqitën dy këndvështrime: nga njëra anë u vlerësua kapaciteti i saj ekonomik, mineral, pyjor dhe turistik; nga ana tjetër u ngrit shqetësimi për përfaqësimin dhe shërbimet në zona të largëta si Golloborda, Shupenza, Ostreni, Trebishti dhe fshatra të tjerë.
- Në lidhje me Bashkinë Dibër u artikuluan shqetësime për hapësirën e madhe territoriale, largësinë e Lurës, Selishtës, Maqellarës, Reçit, Luznisë dhe zonave të tjera nga qendra, por u përmendën edhe investime infrastrukturore që kanë përmirësuar lidhjen e disa zonave.
- Bashkia Mat u trajtua si një rast ku u sollën shembuj të përmirësimit të shërbimeve pas konsolidimit, por edhe shqetësime për shpërndarjen e funksioneve dhe aksesin e zonave më periferike.
- Golloborda u ngrit si çështje e veçantë për shkak të identitetit lokal, gjuhës, traditave, përfaqësimit dhe lidhjes me kufijtë administrativë ekzistues.

3. Mbështetja ligjore dhe burimet

Gjetje kryesore

- Diskutimet evidentuan nevojën që funksionet vendore të jenë të qarta në ligj dhe të shoqërohen me kompetenca reale, burime financiare dhe kapacitete njerëzore për t'i ushtruar në praktikë.
- U vu në dukje se disa shërbime të rëndësishme për qytetarin, si kadastra, hipoteka, arkivat, ujësjellësi, pyjet, transporti, menaxhimi i ujërave dhe disa shërbime administrative, perceptohen si të larguara nga niveli vendor ose të paqarta në përgjegjësi.
- Njësitë administrative nuk shihen vetëm si zyra shërbimi, por si hallka që duhet të kenë rol më të qartë në identifikimin e nevojave, mbikëqyrjen e shërbimeve dhe përcjelljen e prioritetit të komunitetit në vendimmarrjen bashkiake.
- Për qarkun Dibër u theksua rëndësia e kapaciteteve teknike për projektim, menaxhim të pyjeve, ujërave, burimeve minerare, bujqësisë, turizmit dhe përthithjes së fondeve europiane.
- U artikulua nevoja për të harmonizuar reformën territoriale me parimet e Kartës Europiane të Vetëqeverisjes Vendore, veçanërisht subsidiaritetin, autonominë vendore dhe konsultimin me komunitetet.

Gjetje dytësore

- U kërkua që administratorët e njërive administrative të kenë rol më funksional dhe të mos mbeten vetëm përçues formalë të vendimeve të qendrës bashkiake.
- Kapacitetet vendore për arsimin, transportin, menaxhimin e trafikut, shërbimet teknike dhe planifikimin kërkojnë një ekuilibër midis afërsisë me qytetarin dhe mundësisë reale për të siguruar staf të kualifikuar.
- U ngrit nevoja që qarku ose një nivel ndërmjetës të ketë rol më të qartë në koordinimin e shërbimeve dhe projekteve që tejkalojnë kufijtë e një bashkie.

4. Funksionet, kompetencat dhe shërbimet

Gjetje kryesore

- Shërbimet bazë në qark nuk perceptohen njësoj nga të gjithë pjesëmarrësit: disa ndërhyrje vlerësuan zgjerimin e investimeve pas reformës, ndërsa të tjera theksuan mungesën e shërbimit të afërt në zona rurale dhe malore.
- Infrastruktura rrugore u përmend si fusha ku janë bërë përmirësime të dukshme në disa akse, por mbeten kërkesa të përsëritura për lidhje më të mira me fshatrat, rrugë dytësore, mirëmbajtje dhe akses gjatë gjithë vitit.
- Ujësjellësi, furnizimi me ujë të pijshëm, kanalizimet, vaditja, kullimi dhe menaxhimi i ujërave u trajtuan si shërbime me rëndësi të lartë për jetën e përditshme, bujqësinë dhe zhvillimin rural.
- Shpopullimi, largimi i të rinjve dhe dobësimi i jetës sociale në fshatra u lidhën nga disa pjesëmarrës me mungesën e shërbimeve, ndërsa të tjerë theksuan se investimet infrastrukturore dhe rruga e Arbrit kanë krijuar premisa për rikthim dhe zhvillim.

Gjetje dytësore

- U përmendën shërbime dhe funksione që kërkojnë afrim më të madh me qytetarin, përfshirë certifikatat, arkivat, çështjet e pronësisë, ndihmën ekonomike, shërbimet sociale dhe procedurat administrative të përditshme.
- Arsimi, shkollat, kopshtet, çerdhet dhe mundësitë për arsim profesional apo universitar në territor u trajtuan si elementë të rëndësishëm për mbajtjen e popullsisë dhe zhvillimin e kapitalit njerëzor.

- Për Bulqizën u theksuan potencialet minerare, pyjore dhe turistike, por edhe nevoja që këto potenciale të përkthehen në shërbime, punësim, rrugë, ujë dhe investime më të prekshme për komunitetet.
- Për Dibrën dhe Klosin u evidentuan potencialet në bujqësi, pemëtari, pyje, turizëm malor, bujtina dhe kthim të diasporës, të cilat kërkojnë shërbime mbështetëse dhe plane zhvillimi vendore.
- Bashkëpunimi ndërbashkiak u përmend si mënyrë për të ofruar shërbime që kërkojnë kapacitete më të mëdha se një njësi e vetme, sidomos në transport, mjedis, pyje, ujëra, turizëm dhe infrastrukturë.

5. Parimet e financimit të njësive të qeverisjes vendore

Gjetje kryesore

- Financimi vendor u identifikua si çështje themelore për funksionimin e bashkive, me theks te lidhja midis përgjegjësive që u ngarkohen njësive vendore dhe burimeve që u vihen në dispozicion.
- Në diskutim u shfaqën dy vlerësime paralele: njëra që nënvizoi rritjen e investimeve dhe kapaciteteve financiare pas konsolidimit territorial, dhe tjetra që theksoi pamjaftueshmërinë e të ardhurave për të mbuluar shërbime cilësore në zona të gjera e malore.
- U kërkua që formula e financimit të marrë në konsideratë koston reale të shërbimit në territor malor, distancën nga qendra, numrin e fshatrave, rrjetin rrugor, relievin, klimën dhe nivelin e varësisë nga transfertat qendrore.
- Burimet natyrore të qarkut, përfshirë mineralet, pyjet, ujërat, hidroenergjinë, tokën bujqësore dhe turizmin malor, u trajtuan si potenciale që duhet të prodhojnë më shumë përfitime financiare për komunitetet vendore.
- Autonomia financiare u lidh jo vetëm me të drejtën për të vendosur mbi shpenzimet, por edhe me mundësinë reale për të gjeneruar të ardhura, për të përfituar nga taksat dhe rentat vendore dhe për të pasur mbështetje të drejtë nga buxheti i shtetit.

Gjetje dytësore

- U përmend nevoja që një pjesë më e madhe e taksave dhe tarifave nga burimet natyrore, përdorimi i ujërave, aktiviteti minerar dhe pasuritë pyjore të kthehet në investime në territorin ku ato gjenerohen.
- Disa ndërhyrje kërkuan rritje të transfertës së pakushtëzuar dhe mekanizma barazimi më të fortë për bashkitë me bazë të kufizuar tatimore dhe me kosto më të lartë shërbimi.
- Ujësijllësi, rrugët rurale, vaditja, pastrimi, arsimit dhe shërbimet sociale u identifikuan si funksione që nuk mund të mbeten vetëm përgjegjësi ligjore, por duhet të kenë financim të dedikuar dhe të parashikueshëm.
- Përthithja e fondeve europiane u vlerësua si mundësi e rëndësishme, por u theksua se ajo kërkon staf teknik, projekte cilësore, bashkëpunim ndërvendor dhe bashki me kapacitete administrative të qëndrueshme.

6. Transparenca dhe llogaridhënia

Gjetje kryesore

- Pjesëmarrësit kërkuan që dëgjesat publike të kenë ndikim të matshëm në dokumentet përfundimtare të reformës dhe të mos mbeten vetëm hapësirë dëgjimi pa reflektim të rekomandimeve.

- Llogaridhënia vendore u lidh me nevojën që qytetari të dijë se cili institucion është përgjegjës për një shërbim, ku duhet të drejtohet dhe si mund të kërkojë zgjidhje kur shërbimi mungon.
- U ngrit çështja e përfaqësimit në këshillat bashkiakë dhe e mënyrës se si komunitetet periferike, malore apo me identitet të veçantë mund të kenë zë më të qartë në vendimmarrjen vendore.
- Disa pjesëmarrës kërkuar mekanizma më të drejtpërdrejtë konsultimi, përfshirë referendume lokale ose konsultime të posaçme për komunitetet që kërkojnë riorganizim territorial.
- Transparenca financiare u vlerësua si e domosdoshme për të kuptuar si shpërndahen fondet midis qendrës së bashkisë, njësive administrative dhe fshatrave.

Gjetje dytësore

- U evidentua nevoja që këshilltarët bashkiakë të kenë lidhje më të fortë me territorin që përfaqësojnë dhe që sistemi i përfaqësimit të shmangë lënien jashtë të zonave të largëta.
- U propozua që roli i kryetarëve të fshatrave, administratorëve dhe strukturave komunitare të qartësohet për të përmirësuar komunikimin mes bashkisë dhe qytetarit.
- Për zonat me kërkesa specifike, si Golloborda, Lura, Shupenza, Maqellara, Selishta dhe zona të tjera, u kërkuar që komisioni të marrë në shqyrtim materiale të shkruara dhe konsultime të veçanta.
- U theksua se balanca politike në komision duhet të shoqërohet me gjuhë të matur dhe me konkluzione që pasqyrojnë jo vetëm pozicionet politike, por edhe shqetësimet praktike të qytetarëve.
- Besimi publik në reformë lidhet me aftësinë e procesit për të trajtuar në mënyrë të paanshme pretendimet për zhvillim, përfaqësim, financim dhe shërbim në çdo pjesë të qarkut.

Shënim metodologjik

Ky dokument është hartuar mbi bazën e transskriptit të plotë të dëgjesës publike dhe përfaqëson të gjitha zërat e shprehura, duke ruajtur balancimin ndërmjet qasjeve divergjente. Ai nuk shpreh qëndrimin zyrtar të Komisionit, por dokumenton diversitetin e opinioneve të shprehura gjatë sesionit. Dëgjesa u moderua nga Eno Popi. Dëgjesa u regjistrua në tërësi. Transkripti i plotë dhe ky raport do të bëhen publike në faqen e reformës.